

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

۹۵۷

شماره چاپ

دوره هفتم - سال دوم

۴۳۸

شماره ثبت

تاریخ چاپ ۱۳۸۴/۵/۱۷

دو شوری

لایحه پیشگیری از وقوع جرم

قضایی و حقوقی

کمیسیونهای ارجاعی، اصلی:

اجتماعی - امنیت ملی و سیاست خارجی

فرعی:

باسمه تعالی

شماره ۳۰۵۶۹/۲۸۲۵۲

تاریخ ۱۳۸۴/۵/۹

جناب آقای حداد عادل

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه پیشگیری از وقوع جرم که بنا به پیشنهاد قوه قضائیه در جلسه مورخ ۱۳۸۴/۵/۲ هیأت وزیران به تصویب رسیده است، جهت طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می‌گردد.

سید محمد خاتمی

رئیس جمهور

با توجه به نقش حساس و مهم اصل «پیشگیری از وقوع جرم» در نظم عمومی حاکم بر جامعه و با عنایت به ضرورت تعیین سیاستهای جامع، هماهنگ و اثربخش در این زمینه و تبیین راهکارهای اصلی آن و به منظور اجرایی شدن بند (۵) اصل یکصد و پنجاه و ششم (۱۵۶) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و در راستای تحقق بند (۲) اصل یکصد و پنجاه و هشتم (۱۵۸) آن، لایحه زیر جهت طی تشریفات قانونی تقدیم می‌شود:

لایحه پیشگیری از وقوع جرم

ماده ۱ - پیشگیری از وقوع جرم عبارت است از پیش‌بینی، شناسایی و ارزیابی وقوع جرم و اتخاذ تدابیر و اقدامهای لازم برای جلوگیری از وقوع آن و به اشکال زیر تقسیم می‌گردد:

الف - پیشگیری اجتماعی عبارت است از تدابیر و روشهای آموزشی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی دولت، نهادها و سازمانهای غیردولتی و مردمی در زمینه سالم سازی محیط اجتماعی و محیط فیزیکی برای حذف یا کاهش عوامل اجتماعی وقوع جرم.

ب - پیشگیری قضایی عبارت است از تدابیر و اقدامهای دستگاه قضایی درخصوص اصلاح مجرمان و استفاده مناسب از قرارهای تأمین و ضمانت اجراها و جلب اعتماد عمومی نسبت به نهادهای عدالت کیفری.

ج - پیشگیری انتظامی عبارت است از تدابیر و اقدامهای نیروی انتظامی و سایر دستگاههایی که به حکم قانون در این زمینه موظف هستند باهدف حمایت از شهروندان آسیب پذیر در برابر خطر وقوع جرم، افزایش آگاهیهای عمومی و ارائه خدمات مشاوره ای پیشگیرانه، نظارت و مراقبت بر اماکن عمومی و مناطق جرمزا و افزایش هزینه های ارتکاب جرم.

ماده ۲ - در راستای تحقق اصل سوم (۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و منظور اجرایی شدن بند (۵) اصل یکصد و پنجاه و ششم (۱۵۶) مبنی بر «اقدام مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین» و دیگر اصول آن، در راستای پیشگیری از آسیبهای اجتماعی و اتخاذ راهبردهای جامع، هماهنگ و اثربخش در این زمینه «شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم» که در این قانون، به اختصار «شورای عالی» نامیده می شود، تشکیل می گردد.

ماده ۳ - شورای عالی مرکب است از رئیس جمهور و یکی از معاونان وی، رئیس قوه قضائیه و یکی از معاونان وی و رئیس و یکی از نواب رئیس مجلس شورای اسلامی.
تبصره - رئیس شورای عالی از میان رؤسای سه قوه به انتخاب اعضای این شورا تعیین می شود.

ماده ۴ - وظایف شورای عالی عبارت است از:

الف - تعیین راهبردها و سیاستهای پیشگیری از وقوع جرم.

ب - اتخاذ تدابیر مناسب به منظور هماهنگی و توسعه همکاری بین دستگاههای مسؤول در امر پیشگیری از وقوع جرم.

ج - ارزیابی نتایج اجرای راهبردها و سیاستهای ملی پیشگیری از وقوع جرم و ارزیابی عملکرد نهادهای مسؤول در این زمینه.

تبصره - تصمیمات این شورا برای کلیه دستگاهها و سازمانها در حدود وظایف قانونی آنها لازم الاجراء است.

ماده ۵ - دبیرخانه شورای عالی با وظایف زیر تشکیل می شود:

الف - ارزیابی نتایج اجرای طرحها و برنامههای پیشگیری از وقوع جرم و تهیه گزارش از آنها.

ب - دریافت طرحها و برنامههای کمیسیونهای تخصصی پیشگیری از وقوع جرم و ارائه آنها به شورای عالی.

ج - تهیه دستور جلسه شورای عالی و ابلاغ تصمیمات آن به دستگاههای ذی ربط.

د - دریافت گزارشات دستگاهها در زمینه پیشگیری از وقوع جرم.

ه - انجام امور اداری دبیرخانه و سایر امور محوله از سوی شورای عالی.

تبصره - دبیرخانه شورای عالی برای رسیدن به هدفها و انجام وظایف خود می تواند نسبت به تشکیل گروههای علمی و پژوهشی مورد نیاز اقدام کند.

ماده ۶ - به منظور تهیه برنامههای اجرایی سیاستهای کلان پیشگیری از وقوع جرم و

ایجاد هماهنگی میان نهادهای مربوط در حوزههای تخصصی پیشگیری از وقوع جرم، سه

کمیسیون تخصصی پیشگیری اجتماعی با ریاست معاون اول رئیس جمهور، انتظامی با

ریاست وزیر کشور و قضائی با ریاست دادستان کل کشور تشکیل می شود.

تبصره - اعضای کمیسیونهای یاد شده از میان مسئولان دستگاههای ذی ربط با پیشنهاد رئیس کمیسیون مربوط و تصویب شورای عالی پیشگیری از وقوع جرم تعیین می گردند.

ماده ۷- کمیسیون پیشگیری اجتماعی از وقوع جرم با وظایف زیر تشکیل می شود:
الف - ایجاد هماهنگی میان نهادهای مربوط در زمینه مقابله با عوامل اجتماعی جرم از قبیل نابرابری در بهره مندی از فرصتها و امکانات مادی و معنوی، مهاجرت های بی رویه، فقر، بیکاری، ترک تحصیل، طلاق و ...

ب - تلاش برای تحکیم بنیان خانواده، حمایت از خانواده های بی سرپرست، بدسرپرست، نیازمند و افراد در معرض خطر آسیبهای اجتماعی.

ج - برنامه ریزی در زمینه بهداشت روانی و سلامت جنسی به ویژه در خصوص نوجوانان و جوانان.

د - کوشش برای ایجاد محیط مساعد برای رشد فضایل اخلاقی و تقویت باورهای دینی و ترویج فرهنگ پیشگیری از وقوع جرم از طریق خانواده، مدرسه، مراکز علمی و مذهبی و رسانه های گروهی با استفاده از توانائی ها و ظرفیتهای آنها.

ه - اتخاذ تدابیر مناسب برای کاهش خسارت های مادی، معنوی و عاطفی ناشی از جرم و کمک به بزه دیدگان نیازمند حمایت های ویژه.

و - کمک به تأسیس و تقویت نهادهای غیردولتی، انجمنها و تشکلهای مردمی در زمینه پیشگیری از وقوع جرم.

ز - توسعه فرهنگ پیشگیری مشارکتی و جلب مشارکت مردم برای سرمایه گذاری در امر پیشگیری از وقوع جرم و تأمین امنیت.

ح - بررسی قوانین موجود در حوزه پیشگیری اجتماعی از وقوع جرم و تهیه لوایح مورد نیاز با تأکید بر اصلاح قوانین و مقررات و رویه های جرم زا و ارائه آنها به مراجع مربوط.

ط - انجام سایر امور محوله از سوی شورای عالی.

ماده ۸ - کمیسیون پیشگیری انتظامی از وقوع جرم در وزارت کشور و با وظایف زیر تشکیل می‌شود:

الف - ارائه طرحها و برنامه‌های پیشگیری از وقوع جرم به شورای عالی.

ب - حمایت از افراد در معرض خطر بزه‌دیدگی.

ج - کنترل و نظارت بر محله‌ها و مکانهای جرم‌زا و مجرمان حرفه‌ای.

د - تجهیز پلیس به وسایل و روشهای علمی کشف جرم و بالابردن هزینه ارتکاب جرم به‌ویژه افزایش احتمال دستگیری.

ه - افزایش آگاهی‌های عمومی در خصوص شیوه‌های پیشگیری از بزه‌کاری و بزه‌دیدگی و اتخاذ تدابیر پیشگیری مبتنی بر مشارکت مردم.

و - بررسی قوانین موجود در حوزه پیشگیری انتظامی از جرم و پیشنهاد لوایح مورد نیاز با تأکید بر اصلاح قوانین، مقررات و رویه‌های جرم‌زا و ارائه آنها به مراجع ذی‌ربط.

ز - استفاده از ظرفیتهای سایر دستگاههای ذی‌ربط.

ح - انجام سایر امور محوله از سوی شورای عالی.

ماده ۹ - کمیسیون پیشگیری قضایی از وقوع جرم در قوه قضائیه و با وظایف زیر تشکیل می‌شود:

الف - تهیه و ارائه طرحها و برنامه‌های مناسب به شورای عالی.

ب - ایجاد تسهیلات لازم برای دسترسی آسان و سریع مردم به خدمات قضایی.

ج - اتخاذ تدابیر مناسب برای اصلاح و تربیت مجرمان.

د - استفاده از روشهای شناسایی شخصیت مجرمان در فرآیند صدور و اجرای احکام کیفری.

ه - توسعه و ارتقاء مراکز مراقبت بعد از خروج و نظارت بر عملکرد آنها.

و - ارائه آموزشهای لازم برای قضات و کارکنان نظام عدالت کیفری در زمینه پیشگیری از جرم.

ز - بازرسی و نظارت مستمر بر حسن اجرای قوانین و پیشگیری از فساد مالی و اداری.

ح - بررسی قوانین موجود در حوزه پیشگیری قضائی و پیشنهاد لوایح مورد نیاز با تأکید بر اصلاح قوانین، مقررات و رویه‌های جرم‌زا.

ط - حمایت از خانواده‌های زندانیان.

ی - جامعه‌پذیری محکومان آزاد شده و برخورداری آنان از زندگی شرافتمندانه.

ک - انجام سایر امور محوله از سوی شورای عالی.

ماده ۱۰ - برای ایجاد هماهنگی در اجرای طرحهای پیشگیری از وقوع جرم، تشویق نوآوریهای منطقه‌ای و تقویت ساز و کارهای محلی در این زمینه، «شورای استانی پیشگیری از وقوع جرم» که از این پس به اختصار «شورای استانی» نامیده می‌شود در استانداری با ریاست استاندار به دبیری دادستان مرکز استان و با حضور نهادهای مربوط تشکیل می‌شود. شورای استانی در صورت نیاز می‌تواند نسبت به تشکیل «شورای شهرستانی پیشگیری از وقوع جرم» اقدام نماید.

تبصره - اعضای شورای استانی و شرح وظایف آنان به موجب آئین‌نامه‌ای است که شورای عالی تصویب نموده و به شوراهای مزبور ابلاغ می‌نماید.

ماده ۱۱ - آئین‌نامه اجرایی این قانون ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون توسط وزیر دادگستری و با همکاری وزارت کشور تهیه و به تصویب شورای عالی می‌رسد.

وزیر کشور

وزیر دادگستری

رئیس جمهور

سوابق

اصول یکصد و پنجاه ششم و یکصد و پنجاه و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

- اصل ۱۵۶ - قوه قضائیه قوه‌ای است مستقل که پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی و مسؤول تحقق بخشیدن به عدالت و عهده‌دار وظایف زیر است:
- ۱- رسیدگی و صدور حکم در مورد تظلمات، تعدیات، شکایات، حل و فصل دعاوی و رفع خصومات و اخذ تصمیم و اقدام لازم در آن قسمت از امور حسبه که قانون معین می‌کند.
 - ۲- احیای حقوق عامه و گسترش عدل و آزادیهای مشروع.
 - ۳- نظارت بر حسن اجرای قوانین.
 - ۴- کشف جرم و تعقیب و مجازات و تعزیر مجرمین و اجرای حدود و مقررات مدون جزائی اسلام.
 - ۵- اقدام مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین.

اصل یکصد و پنجاه و هشتم

- وظایف رئیس قوه قضائیه به شرح زیر است:
- ۱- ایجاد تشکیلات لازم در دادگستری به تناسب مسؤولیت‌های اصل یکصد و پنجاه و ششم.
 - ۲- تهیه لوایح قضائی متناسب با جمهوری اسلامی.
 - ۳- استخدام قضات عادل و شایسته و عزل و نصب آنها و تغییر محل مأموریت و تعیین مشاغل و ترفیع آنان و مانند اینها از امور اداری، طبق قانون.